

МОТИВАЦІЙНО-ЦІЛЬОВИЙ АСПЕКТ У НАВЧАННІ ГРАМАТИКИ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ

У статті окреслено зміни місця та ролі навчання граматики в навчанні іноземної мови, зокрема польської, у межах комунікативного методу та підходу, орієнтованого на завдання. Зосереджено увагу на таких дискусійних моментах: чи варто вчити граматики іноземної мови взагалі, чи достатньо знання граматичних правил, щоб здійснювати ефективну комунікацію. Сучасний посткомунікативний підхід полягає в поєднанні елементів усіх відомих методів і прийомів навчання для досягнення мети навчання конкретної групи в конкретних освітніх умовах. Тому в центрі його уваги є особистість здобувача освіти, а також його мотивація до навчання та мета. Наголошено, що з погляду мотиваційно-цільового аспекту, всі вправи на засвоєння граматики здебільшого повинні мати комунікативний характер, що може передбачити, по-перше, пояснення до виконання вправи, по-друге, підбір конструкцій, якими можна послуговуватися в реальному житті, по-третє, створення типових ситуацій спілкування. Увагу авторки зосереджено на основних аспектах та техніках в навчанні граматики. Проаналізовано ефективність формування граматичних навичок польської мови з погляду мотиваційно-цільового аспекту в межах комунікативної методики та підходу, орієнтованого на завдання на заняттях з польської мови. Окремо детально розглянуто особливості та використання на заняттях польської мови вправ на автоматизацію та їхніх технік. Виокремлено та описано переваги вправ на автоматизацію для студентів та лекторів. Зазначено, коли використовувати вправи на автоматизацію, вивчення яких структур краще піддати автоматизуванню. Також запропоновано приклади вправ на автоматизацію граматичних навичок, зокрема вправи на укладання питань до речень з підкресленим словом, вправи з пропущеними словами / фразами, вибір відповідної форми, стереотипи, вправи на вибір слова, яке не пасує до інших, заповнення пропусків правильною формою слова, поданого в дужках, знаходження правильної відповіді до питання. Доведено, що комунікативна спрямованість завдань вносить різноманітність у виконання граматичних вправ, а мотиваційно-цільовий аспект зумовлює успішне засвоєння граматичних конструкцій та формування граматичних навичок.

Ключові слова: граматика польської мови, методи навчання іноземних мов, комунікативна і лінгвістична компетенції, граматичні навички, мотиваційно-цільовий аспект навчання.

На сьогодні одним із найпопулярнішим у викладанні іноземних мов залишається комунікативний підхід (*communicative language learning*). Він заснований на переконанні, що мова є засобом інтеракції, важливою для нього є комунікативна компетентність учня, завдяки якій він має можливість вербально реагувати та діяти в конкретній ситуації спілкування. Тому, як наголошують фахівці з глотодидактики, не так важливо навчити будувати правильні речення, важливо надати комунікативному партнеру інформацію, обмінюватися думками та вирішувати проблеми [5, s. 34]. Відповідно до цього на заняттях граматики реалізується експліцитно, а граматичний коментар повинен бути мінімальний. Навчання іноземних мов, зокрема польської, зосереджене на функціях, які може виконувати те чи те висловлення, а знання граматичної системи мови не має потреби для процесу щоденного спілкування. Більшість виходить з того, що граматичні навички є лише засобом успішної комунікації.

Варто зазначити, що зведення до мінімуму формування граматичних навичок у межах комунікативного підходу на заняттях з іноземних мов останнім часом зазнає критики [2; 7], зокрема щодо недостатньої уваги лектора до виправлення помилок. Сам процес комунікації відбувається, але створюється “негативний” образ мовця, який говорить з помилками. Це стало однією з причин появи нового підходу в навчанні іноземних мов, орієнтованого на завдання (*Task-Based Language Teaching*), згідно з яким використання мови – це не тільки обмін інформацією, тобто спілкування (комунікативний підхід), це передовсім спільна діяльність з метою досягнення результату. Цей підхід пов’язує спілкування з соціальною дією, нівелюючи відмінність між навчанням і використанням мови [3, s. 82, 84, 86], “намагається поєднати формування лінгвістичної компетенції з умінням розуміти та говорити” [5, s. 84]. Польський дослідник М. Гроховський доводить: “ми спілкуємося, будуючи висловлення, і для цього... нам потрібна граматика. ... Видається необхідно доповнити навчання, засноване на використанні самої мови, граматичним компонентом [2, s. 85]. Крім того, А. Серетни та Е. Ліпінська наголошують: “не можна (...) обмежувати навчання мови розвитком уміння ефективно отримувати та передавати інформацію. Необхідно дбати про те, щоб повідомлення було правильним і зрозумілим” [7, s. 112]. Наголошують, що в навчанні польської мови українців виникають проблеми граматичної інтерференції та необхідність її подолання [4].

На сьогодні в науковій літературі [2; 3; 4; 5; 7] докладно вивчено процес навчання граматики з операційного погляду, тобто описано процедуру еволюції граматичних умінь здобувачів освіти, проаналізовано зміст вправ для навчання граматики іноземних мов тощо. Але мотиваційно-цільовому аспекту навчання граматики приділено увагу лише в деяких розвідках [1], відтак виникає потреба детального аналізу цього аспекту методики навчання іноземних мов.

Мета статті – проаналізувати ефективність формування граматичних навичок польської мови з погляду мотиваційно-цільового аспекту в межах комунікативної методики та підходу, орієнтованого на завдання, на заняттях з польської мови.

Коли ми навчаємо граматики важливо пам'ятати, що вона знаходиться на периферії в сучасній методиці навчання іноземних мов. Акцент зроблено на важливості опанування лексики, а ще більше – на навчанні комунікації. З погляду мотиваційно-цільового аспекту, всі вправи на засвоєння граматики здебільшого повинні мати комунікативний характер, що може передбачити, по-перше, пояснення до виконання вправи, по-друге, підбір конструкцій, якими можна послуговуватися в реальному житті, по-третє, створення типових ситуацій спілкування. Формування граматичної навички реалізується в усіх видах мовленнєвої діяльності: студент повинен навчитися “чути” граматичну структуру, “впізнавати” її в тексті, а також відтворювати в усній та письмовій комунікації. Важливо, щоб здобувач освіти сам оцінив зростання власної комунікативної компетентності – активне опанування граматичної конструкції, уміння її трансформації, а також вільного послуговування нею в процесі спілкування. Йдеться про мотивованого студента, який має на меті досягти бажаного рівня володіння іноземною мовою. Тому варто наголосити, що на сьогодні мотиваційно-цільовий чинник відіграє одну з основних ролей в процесі формування граматичних навичок.

Виокремимо основні аспекти в навчанні граматики:

1. Граматичні вправи повинні бути структуровані, мати назву та рекомендації до виконання, а також бути узгодженими з темою заняття. Наприклад, опановуючи граматичну тему *aspekt niedokonany/dokonany w języku polskim*, важливо поєднати її з лексичною темою “Може obowiązki”, “Може plany” тощо.

2. Граматичні вправи повинні вможлилювати багаторазове повторення певних структур, зразків, що слугуватиме використанню їх в подальшому в процесі комунікації.

3. Граматичні вправи повинні бути різноманітні, але швидкі у виконанні. Одне і теж граматичне правило можна практикувати по-різному.

Чим більше занурення, тим більша результативність навчання граматики. Студенти повинні розуміти смисл завдання, на чому зроблено акцент: на змісті чи на правильності граматичної структури, а також чого він зможе навчитися завдяки запропонованим завданням.

Техніки навчання граматики

1. Укладання (завершення) речень (Uzupełnianie zdań).
2. Заповнення пропусків (Wypełnianie luk) у реченні, діалогах, текстах.
3. Вибір правильної форми (Wybór prawidłowej formy) або із запропонованих, або з початкових форм.
4. Трансформації (Transformacje fleksyjne, słowotwórcze, składniowe).
5. Субституція (Podstawianie), наприклад, заміна форм теперішнього часу формами минулого часу, форми жіночого роду формами чоловічого роду.
6. Вправи на автоматизацію (Ćwiczenia automatyzujące).

Детальніше розглянемо вправи на автоматизацію (dryl). Такі завдання повинні бути елементом кожного заняття, оскільки в такий спосіб нові конструкції, які опанував студент, будуть систематизовані, а в природній ситуації комунікації легко відтворювані.

Дриль (dryl) – це вправи на засвоєння окремих граматичних структур, які полягають на постійному повторюванні одного й того ж зразка й закріпленні його на матеріалі різних лексичних і текстових структур. Наприклад, лектор називає займенник, а студент добирає відповідну дієслівну форму (*ja – kocha-m / ty – kocha-sz / on kocha- / my – kocha-my / wy kocha-cie / oni – kocha-ją*). Це здебільшого прості, короткі, динамічні текстові структури (фрази, речення), які слугують автоматизації навички. Завдяки таким вправам лектор має можливість сформувавши певну навичку вживання правильної форми. У такий спосіб студент опановує певні структури і може будувати конструкції подібні до автоматизованої структури. На цьому етапі лектор виконує роль так званого контролера, який не толерує помилки, оскільки основний акцент зроблено на правильності конструкції. Такі завдання широко використовували прихильники аудіолінгвальної методики навчання іноземних мов.

На етапі автоматизації увага студента також повинна бути зосереджена на формальних елементах та правильності структури. На другий план відходять зв'язне мовлення, його лексичне багатство. Часто видається, що такі вправи є нудними, але студенти люблять завдання на автоматизацію, оскільки вони в подальшому створюють відчуття комфорту у процесі комунікації.

Вправи на автоматизацію (усні та письмові) варто використовувати між поясненням нового матеріалу і самостійним продукуванням конструкцій студентами, тобто між опануванням структурою і вільним висловленням.

Зразки завдань

1. Субституція (Podstawianie proste / złożone). Виконання вправ, коли треба замінити один елемент (Lubię herbatę czarną / zieloną / białą / ziołową) або складніші завдання, наприклад, поставити в правильну відмінкову форму одночасно прикметник та іменник, наприклад, Lubię (herbata czarna).

2. Трансформація (Transformacja) – заміна фрагменту речення (заміна форми дієслова минулого часу формами майбутнього часу, чоловічого роду формами жіночого роду, недоконаного виду формами доконаного виду, однини множиною тощо).

3. Можна використовувати додатковий матеріал, зокрема фішки з питаннями (Fiszki z pytaniami). Наприклад, вивчаючи прислівник, можна використовувати питання *Jak często chodzisz do kina? Jak często*

czytasz książki? Jak często uprawiasz sport? Завданням студента є прочитання питання і правильна відповідь (*codziennie, rzadko, nigdy nie, od czasu do czasu* etc).

4. Ефективними завданнями в групі є вправи, які студенти виконують ланцюжком (*Ćwiczenia łańcuchowe*). Наприклад, *Nazywam się Anna Kowalska. Jestem z Polski.* – *Ona nazywa się Anna Kowalska. Ona jest z Polski. Nazywam się Natalia Kowalczyk. Jestem z Ukrainy.* – *Ona nazywa się Natalia Kowalczyk. Ona jest z Ukrainy. Nazywam się Tom Taylor. Jestem z Anglii.*

5. Повторення хором (*Powtarzanie chórem*). Такі завдання є оптимальними для осіб молодшого віку, але в групах, де навчаються дорослі, вони часто стають так званім “порятунком” для несміливих чи сором’язливих студентів, оскільки в такий спосіб вони охочіше намагаються повторювати конструкції.

Переваги вправ на автоматизацію для студентів: автоматизація навички правильного вживання граматичної конструкції, а також покращення вимови; формування навичок аудіювання, швидкого говоріння, дотримання темпу мовлення; усвідомлення зростання мовної компетенції; акцентування уваги студентів на правильності побудови конструкцій; можливість отримання одночасної зворотної реакції; запам’ятовування зворотів, фраз, кліше.

Переваги вправ на автоматизацію для лектора: зняття мобілізації студентів; результативна організація заняття – можливість зміни темпу, залучення всіх учасників освітнього процесу; з’ясування труднощів у студентів щодо засвоєння граматичної форми і вимови.

На початковому рівні вивчення мови важливим є так зване пристосування до звуків мови; удосконалення вимови звуків, яких немає в рідній мові студента (з погляду української мови – *l, ł, ę, q*); увага на інтонації, просодії (питальні речення, заперечні конструкції тощо) – відтворення артикуляції лектора; заучування слів і зворотів, які викликають труднощі вимови; опанування клішованих конструкцій (*Chciałbym... Czy mogę...? Czy mógłbym...).* Але важливо наголосити, що це повинні бути лише ті конструкції, граматичні форми, які студенти вже вивчили. Такі вправи повинні бути прості та швидкі у виконанні. Автоматизація навичок повинна відповідати потребам студентів, тобто за умови, що вони недостатньо добре опанували відповідну граматичну форму, конструкцію чи вимову.

Декілька прикладів завдань на автоматизацію

I. Вправи на укладання питань до речень з підкресленим словом (*Konstruowanie pytania do podanego zdania*). Завдання полягає в правильному або оптимальному доборі питального слова за умови, що всі речення поєднані спільною лексичною темою, наприклад *Urlop / Wakacje*.

Proszę zapytać o podkreślone słowa według wzoru.

1. *Lubię spędzać urlop w górach.* *Gdzie lubisz spędzać urlop?*
2. *Lubię spędzać urlop z kolegami.* _____ ?
3. *Latem spędzam urlop nad morzem.* _____ ?
4. *Jedziemy na wakacje na miesiąc.* _____ ?
5. *Jedziemy na wakacje za tydzień.* _____ ?
6. *Jedziemy na wakacje pociągiem.* _____ ?
7. *Na wakacje biorę ze sobą komórkę.* _____ ?

II. Вправи з пропущеними словами / фразами (*Ćwiczenia z lukami*). Завданням студентів є вживання відповідної форми з тих конструкцій, які запропоновані в завданні.

Proszę wpisać właściwą formę czasownika (wiedzieć / znać).

1. *Trochę (ja) znam historię Polski.*
2. *Dobrze (ty) _____ język polski.*
3. *Tomek _____ cztery języki obce.*
4. *(my) _____, że stolicą Polski jest Warszawa.*
5. *(wy) _____, gdzie jest klub ‘Pauza’.*
6. *Czy (oni) _____ Wisławę Kowalską?*

III. Вибір відповідної форми (*Wybór właściwej formy*). Здебільшого подано дві-три пропозиції, а завданням є вибір правильної форми.

1. *Ten komputer jest stary / stara / stare.*
2. *Ta książka jest duży / duża / duże.*
3. *To krzesło jest nowy / nowa / nowe.*

IV. Стереотипи (*Stereotypy*).

1. *Czy studenci lubią się uczyć?*

Tak, wszyscy studenci lubią się uczyć. / Nie, nie każdy student lubi się uczyć.

2. *Czy dyrektorzy mają swój gabinet?*
3. *Czy nauczyciele pracują na etacie?*
4. *Czy profesorowie pracują na uniwersytecie?*
5. *Czy aktorzy grają w teatrze?*
6. *Czy lekarze prowadzą praktyki?*
7. *Czy kibice uprawiają sport?*

V. Вправи на вибір слова, яке не пасує до інших. Które słowo nie pasuje do pozostałych?

1. Spać	a) w łóżku	b) na sofie	c) na krześle
2. Odpoczywać	a) w kawiarni	b) w pracy	c) w domu
3. Pływać w	a) morzu	b) w rzece	c) w górach
4. Tańczyć	a) w autobusie	b) na imprezie	c) w dyskotecce
5. Jeść	a) śniadanie	b) trawę	c) kolację
6. Brać	a) wiatr	b) tabletki	c) przysznic
7. Grać w	a) karty	b) tenisa	c) biurko

VI. Заповнення пропусків (Wypełnianie luk) правильною формою слова, поданого в дужках.

To jest Tomek. Wczoraj Tomek _____ (być) w domu. On _____ (odpoczywać), _____ (grać) na gitarze, _____ (słuchać) muzyki, _____ (oglądać) komedię. Tomek ma siostrę Ankę. Jego siostra _____ (być) w pracy. Ona _____ (pisać) raport roczny, _____ (rozmawiać) przez telefon, _____ (odpowiadać) na listy.

VII. Знаходження правильної відповіді до питання (Dopasowywanie pytania do odpowiedzi).

1. _c Jak masz na imię?	a. Nazywam się Kowalska.
2. _ Jak się nazywasz?	b. Jestem studentką.
3. _ Skąd jesteś?	c. Mam na imię Anna.
4. _ Gdzie mieszkasz?	d. Mam 20 lat.
5. _ Ile masz lat?	e. Jestem z Polski.
6. _ Gdzie studiujesz?	f. Studiuję na Politechnikę Krakowskiej.
7. _ Kim jesteś?	g. Mieszkam w Krakowie.

Отже, комунікативна спрямованість завдань надає різноманітності монотонному, іноді рутинному виконанню граматичних вправ, а мотиваційно-цільовий аспект, який передбачає поєднання дії, мовного досвіду, позитивного емоційного настрою, виконання поставленої комунікативної мети, зумовлює успішне засвоєння граматичних конструкцій та формування граматичних навичок.

Використана література:

1. Арістова Н. О. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих навчальних закладів : монографія. К. : ТОВ "ГЛІФМЕДІЯ", 2015. 240 с.
2. Grochowski M. Słownik i gramatyka – centrum języka i językoznawstwa (wprowadzenie do problematyki). Horyzonty humanistyki, red. S. Gajda, Opole, 2012. S.85–104.
3. Janowska I., Podejście zadaniowe do nauczania i uczenia się języków obcych. Na przykładzie języka polskiego jako obcego, Kraków, 2011. 434 s.
4. Krwaczuk A., Kowalewski J. Metodyka nauczania języka polskiego. Język i kultura w dydaktyce polonistycznej na Ukrainie. Kijów, 2017.
5. Komorowska H., Metodyka nauczania języków obcych. Warszawa, 2011. 137 s.
6. Pfeiffer W. Nauka języków obcych. Od praktyki do praktyki. Poznań, 2001. 224 s.
7. Seretny A., Lipińska E. ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego. Kraków, 2005. 332 s.

References:

1. Aristova N. O. Formuvannya motyvatsii vyvchennia inozemnoi movy u studentiv vyshcheykh navchalnykh zakladiv [Formation of motivation for learning a foreign language among students of higher educational institutions] : monohrafiia. K. : TOV "HLIF-MEDIIA, 2015. 240 c. [in Ukrainian]
2. Grohovski M. Słownik i gramatyka – centrum języka i językoznawstwa (wprowadzenie do problematyki) [Vocabulary and grammar – language and linguistics center (introduction to the subject)]. Horyzonty humanistyki, red. S. Gajda, Opole, 2012. S.85–104. [in Polish]
3. Janowska I., Podejście zadaniowe do nauczania i uczenia się języków obcych. Na przykładzie języka polskiego jako obcego [A task-based approach to teaching and learning foreign languages. On the example of Polish as a foreign language]. Kraków, 2011. 434 s. [in Polish]
4. Krwaczuk A., Kowalewski J. Metodyka nauczania języka polskiego. Język i kultura w dydaktyce polonistycznej na Ukrainie [Polish language teaching methodology. Language and culture in teaching Polish in Ukraine]. Kijów, 2017. [in Polish]
5. Komorowska H., Metodyka nauczania języków obcych [Methodology of teaching foreign languages]. Warszawa, 2011. 137 s. [in Polish]
6. Pfeiffer W. Nauka języków obcych. Od praktyki do praktyki [Learning foreign languages. From practice to practice]. Poznań, 2001. 224 s. [in Polish]
7. Seretny A., Lipińska E. ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego [ABC of the methodology of teaching Polish as a foreign language]. Kraków, 2005. 332 s. [in Polish]

Bolotnikova A. Motivation-goal aspect in learning Polish grammar

The article defines the changes in the place and role of a foreign language grammar, in particular Polish, within the framework of the communicative method and the task-oriented approach. The attention is focused on such debatable points: whether it is worth learning a foreign language grammar in general, and whether it is worth enough knowledge of grammatical rules to carry out effective communication. The modern post-communicative approach consists in combining parts of all recognizable teaching methods and techniques to achieve the goal of teaching a specific group in specific educational conditions. Therefore, the focus of its attention is the personality of the applicant for education, as well as his / her motivation for learning and goals.

It is noted that considering the motivational-target aspect, all exercises for mastering grammar should be of a communicative nature, which can provide, firstly, an explanation for the exercise, and secondly, the selection of structures that can be used in real life, thirdly, the creation of typical communication situations. The author's attention is focused on the main aspects and techniques in teaching grammar. The effectiveness of Polish grammatical skills formation is analyzed considering the motivational-target aspect within the framework of a communicative methodology and a task-oriented approach in the classroom in Polish. The article considers in detail the features and use of fluent grammar drills and their techniques in Polish language classes. The benefits of fluent grammar drills for students and lecturers are highlighted and described. Also, it is indicated when it is necessary to use fluent grammar drills. It is also identified which structures are worth studying for fluent grammar. Examples of exercises for fluent grammar skills are also offered, in particular, exercises for completing questions to sentences with an underlined word, exercises with missing words/phrases, choosing the appropriate form, stereotypes, exercises for choosing a word that does not fit others, filling the gaps with the correct form of a word, given in parentheses, finding the correct answer to the question. It is proved that the communicative orientation of the tasks brings variety to the grammatical exercises' performance, and the motivational-target aspect predetermines the successful assimilation of grammatical structures assimilation and grammatical skills formation.

Key words: *the grammar of the Polish language, methods of teaching foreign languages, communicative and linguistic competence, grammatical skills, motivational-targeted aspect of learning.*

УДК 378.4.016:811.112.2*33

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.92.2.04>

Бондар Н. В.

БАЗОВІ КОНЦЕПТИ МЕНТАЛЬНОСТІ В АСПЕКТІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті проаналізовано методичні шляхи забезпечення культурологічної компетентності студентів під час вивчення німецької мови. Акцентовано на значущості ціннісної та мовної картин світу, ключовим поняттям яких є базовий концепт ментальності. Інтерпретовано поняття художнього та базового концептів. Висвітлено основні способи використання базових концептів ментальності у вишівському навчальному процесі на заняттях із німецької мови. Теоретична цінність праці полягає в тому, що її висновки й положення уможливають теоретико-методологічний корпус соціо- та комунікативної лінгвістики, психолінгвістики, концептології. Висловлені й аргументовані міркування збагатять новими присутніми ідеями вітчизняну педагогічну науку. Узагальнення розвідки будуть вагомим внеском у формування методики викладання німецької мови. Практичне значення цієї наукової праці – можливість послуговування матеріалами у процесі підготовки занять із “Практики усного і писемного мовлення другої іноземної мови (німецької)” та “Лінгвокраїнознавства”, розроблення семінарів психолінгвістичного й культурологічного спрямування, спецкурсів із концептології, методики викладання філологічних дисциплін, педагогіки.

У праці використано загальнонаукові і власне лінгвістичні (теоретичні, емпіричні) методи та прийоми. Теоретичні: аналіз мовознавчої, педагогічної, психологічної та спеціальної літератури з ціллю обґрунтування доцільності розширення форм та методів викладання лінгвістичних дисциплін із урахуванням специфіки ціннісної та мовної картин світу, аналізу впливу використання модернізованих методичних шляхів забезпечення культурологічної компетентності у процесі вивчення німецької мови; узагальнення результатів вітчизняних і зарубіжних набутоків цієї проблеми. Емпіричні: діагностичні (моніторинг, педагогічне спостереження, бесіди).

Ключові слова: *базовий концепт ментальності, культура, лінгвокультурологія, лінгвокраїнознавство, ментальність, мовна картина світу, німецька мова, Німеччина.*

Стрімкий розвиток інформаційно-технологічних, економічних, освітніх процесів країн уможлиблює розширення меж міжкультурних відносин. Омовлені екстралінгвальні трансформації зумовлюють активізацію дослідження мови у руслі лінгвокультурної значущості і спрямованості. У русло гострих для сьогоденної лінгвістики етнокультурних проблем вивчення мовних явищ різних рівнів гармонійно вписується той їхній спектр, що тісно межує з проблематикою узагальнення й структурування образу носія національно-культурних цінностей. Міждисциплінарність наукового світу уможливила вияскравлення культурологічних чинників у межах сучасних напрямів (лінгвокультурології, когнітивної лінгвістики, прагмалінгвістики, психолінгвістики). У цьому контексті нових відтінків набирає вивчення мовної й концептуальної картин світу, які заявляючи про себе дедалі наполегливіше, дають поштовх до наукових дискусій (Н. Баландіна, Н. Бондар, Т. Вільчинська, К. Голобородько, І. Голубовська, С. Єрмоленко, В. Жайворонок, Ю., В. Кононенко, Л. Лисиченко, М. Скаб), та взаємозв'язку мови й культури (А. Вежбицька, Т. Радзівська, В. Жайворонок, А. Приходько, К. Красовська та ін.). Зважаючи на те, що національною ознакою кожного народу є його мова, що акумулює культуру своїх носіїв, їхню ментальність, звичаї, релігію, одним із базових понять є мовна картина світу. Студіювання національної мовної картини світу Німеччини як способу відображення реальності крізь призму лінгвальних, культурно-національних стереотипів тісно переплітається з вивченням